

ባሕቲ መስከረም ኣብ መበል 60 ዓመቱ



ሙሓመድ ኑር ያሕያ

ዋና ኣሰናዳኢ ጋዜጣ ኤርትራያ ኣልሓዲሳ

እቲ ኣብ ታሪኽ ህዝቢ ኤርትራ ዓቢ ክብሪ ዘለዎ ወርሒ መስከረም፡ ሎሚ ዘበን ንመበል 60 ዓመቱ ዚዝከር ዘሎ ኮይኑ፡ ቡኡ መጠን ድማ ዕድመ ናጻ ኤርትራ መበል ሰላሳ ዓመቱ ኣቕጺሩ ይርክብ።

ወርሒ መስከረም መፈለጎታ ናይቲ ንሰላሳ ዓመት ዝተኻየደ ብረታዊ ተጋድሎ ህዝቢ ኤርትራ ምጻኑ ጥራይ ዘይኮነ፡ ነቲ ብ24 ግንቦት 1991 ዝተበሰረ ናጽነት ኤርትራ ዝወለደ ኢዩ። ክንዲ ዝኾነ ድማ ኣብ ታሪኽና ኣቦ 24 ግንቦት ኮይኑ ብወለዶታት ኤርትራ ብሓበን እናተዘከረ ክነብር ኢዩ።

ከም ዝፍለጥ ብረታዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ብፍትሓወነት ጉዳይ ሃገሮም ዝኣምኑ ውሑዳት ተጋደልቲ ኢዩ ተጀሚሩ። እዞም እብቲ ሽዑ እዋን ባርኮት ርእሲ ሓያላን ሃገራት ዝረኽበ ሓይሊ መግዛእቲ ኢትዮጵያ ከይጃጀዉ ብዓመጽ ንዝተሰልበ ሃገራዊ ናጽነትን ክብርን ኤርትራን ዜጋታታን ብሓይሊ ብረት ንምርግጋጽ እዮም ተላዒሎም።

እቶም ኣብቲ እዋንቲ ኣብ ጎቦ ኣዳል ምጅማር ብረታዊ ቃልሲ ዘበሰሩ ቀዳሞት ሓርበኛታት ሰውራና ዋሕዲ ብረት እኳ እንተነበሮም፡ ንኩሎም ተጻባእቲ ሓይልታት ዘሰደመመ ኒሕን ሓበን ተቀኒቶም ኢዮም ነቲ ቃልሲ ጀሚሮም። እታ ቀዳመይቲ ጥይት ብረታዊ ቃልሲ ዝተኮሰ ሓርበኛ ሓምድ እድሪስ ዓዋተ ሽዑ “ እዛ ሕጂ ነኣግዳ ዘለና ቁልዒ ጽባሕ ኩሉ ህዝቢ ኤርትራ ከዓሰላ ኢዩ”

ብምባል ተዛሪቡ ነይሩ።ልከዕ ከምቲ ዝብሎ ድማ እቲ ብውሑዳት ሰባት ዝጀመረ ቃልሲ ብብረት ኩሉ ህዝቢ ኤርትራ ንእለት ተጸንቢሩዎ።

ሰውራ ኤርትራ ኣብ ግዕዞ ከም ኩለን ካልኣት ተቃለስቲ ሰውራታት ብዞሕ መሰናኸላትን ሽግራትን ዝትራእዮ መድረኻት ኣሕሊፋ ኢያ። ብርግጽ ድማ ነዚ ዓንቃፊ ዝኾነ ሽግራት ኣሊኻ መሰመራ ንምዕራይን ንግዕዞ ቃልሲ ብዘድመዕ ናህሪ ንምስልሳሉን ስጉምቲ ምውሳድ ኣድላዩ ነይሩ።ብኡ መሰረት ድማ ኣብ ነፍስ-ወከፍ ዘኣተወቶ ናይ ግዕዞ መድረኻት ምስ ናይ ውሽጥን ዞባውን ዓለማውን ናይ'ቲ እዋን እቲ ክስተታትን ምዕባሌታትን ብዝሰነ ኣገባብ፡ናይ ጽገናን ምእራምን ተበግሶታት ይውሰዱ ነይሮም።

ብፍላይ ድማ ኣብ ሱሳታትን ሰብዓታትን ናይ ዝሓለፈ ክፍለ-ዘመን ኣብ ብዞሕ ቦታት ዓለም ዝካየድ ዝነብረ ሰውራዊ ቃልስታት ኣዝዩ ሓዩሉ ብምንባሩ፡ኣንጻር ጭቆናን መግዛእትን ዝቃለሳ ዝነብራ ሰውራታት ውጽዓት ኣህዛብ ናይ ሓድሕድ ተምክሮ ንክለዋወጥን ንክጥቀማን ባይታ ዝፈጠረ መድረኽ ኢዩ ነይሩ። እቲ እዋን እቲ ብዙሓት ሃገራት ኣፍሪቃ ናጽነተን ዝተጎናጸፋሉ ኢዩ ።

ሽዑ እዋን ኣብ ኣፍሪቃ ከም ብዓል ሰውራ ህዝቢ ኣልጀርያ፡መሮኮ፡ ቱኒዝያ፡ ደቡብ ኣፍሪቃ፡ ናሚብያ፡ዚምባቦይ ዝኣመሰላ ሓረነታውያን ሰውራታት ነይረን። ኣብ ማእከላይ ምብራቕ ሰውራ ፈለስጢም፡ሰውራ ላኦን ቭትናምን ከምቦድያን ኣብ እስያ ነይረን።ኣብ ላቲን ኣሜሪካ እውን ንሰውራ ኩዩባ ሓዊስካ ብርክት ዝበላ ሰውራታት ነይረን።

እታ ኣብ ባሕቲ መስከረም ዝተወልደት ሰውራ ኤርትራ ኣብቲ ፈላሚ ግዕዞ ዝነብራ ዋሕዲ ትሰለፍትን ሕጽረት ዕጥቅን ስንቅን ከይኣገማ መግለጺ ቅራጽነትን ትባዕትን ህዝቢ ኤርትራ ዘመስከሩ ወተሃድራዊ ዓወታት ተመዝግብ ነይራ።ድሕሪ ቅሩብ ድማ ካብ ጸላኢ ብዝማረኸቶ ኣጽዋርን ብዝሒ ተስለፍቲ መንእሰያትን ሓይላ ኣድልዲላ ካብ መጠነ ንኡስ ውግኣት ናብ ዕበይ ዝበለ መጥቃዕትታት ተሰጋጊራ።ከም መርኣያ ናይዚ ድማ ንመዓስከራት ጸላኢ ብምጥቃዕን ስርሒታት ፈዳዩን ብምክያድን ንጸላኢ ድሎ ብድሎ ከተሃርሞ ክኣላ።እቲ ብ15 መጋቢት 1964 ዘካየደቶ ውግእ ተጎርባ ድሙቅ ኣብነት ናይ ዓውታታ ኮይኑ፡ እቲ “ሰውራ ኤርትራ ዝብሃል ምንቅስቃስ የለን ፡ውሑዳት ሽፋቱ ኢዮም” እናበለ ብማዕከናት ዘናኡን ንሰራዊቱ ኣብ ዝገብሮ ዝነበረ

ጎሰንሳትን ናይ ሓስት ፕሮፖ ጋንዳ ዝነዘሕ ዝነበረ ስርዓት ኢትዮጵያ ከምዝኸሻሕን ከልተ ግዜ ከም ዝሓሰብን ዝገብረ ውግእ ኢዩ ነይሩ።

ኣድማዕነት እቲ ቃልሲ ዝያዳ ንምሕያል በቶም ወተሃደራውን ፕሎቲካውን ስልጠናታት ዝወሰዱን ናይ ካልኣት ሰውራታት ጠቓሚ ተምክሮ ዝቀሰሙ ተጋድልቲ፡ ህልው ዝነበረ ኩነታት ሰውራ ኤርትራ ንምዕራይ ተበግሶታት ኩውስዱ ጀመሩ። ብዚ መሰረት ድማ ምውላድ ናይ ምእራም ምንቅስቃስ ካብ ውሽጢ እቲ ሰውራ ድሙቕ ኣብነት ኢዩ። እዚ ናይ ምእራም ዕማም ንምስልሳል ድማ ወተሃደራውን ፖለቲካውን ንጥፊታት ሰውራ እትመረሕ ስምርቲ መሪሕነት ኣብ ሜዳ ክትህሉ ኣብ ዝብልን ካልእ ኣገዳሲ ዛዕባታትን ዝዘተየ ጉባኣታት (ኮር ድባን ኣርን ኣዶብሓን) በተጋደልቲ ተኻዪዱ።

እዚ ርክባት እዚ በመሰረት እቲ መሰምር ሰውራ ንምዕራይ ዝተውስደ ስጉምታታት ወተሃደራዊ ዕማማት ሰውራ መድረኽ ብዝጠልቦ ንክውደብን፡ ዝርግሐ ሰውራ ድማ ኣብ ኩሉ ቦታታት ኤርትራ ከም ዝሰፈሕ ንምግባርን ተራ ነይሩዎ። ኣብ ሰብዓታት ድማ ሰውራ ኤርትራ ኣብ ውሱን ከባቢታት ተሓጺራ ዝነበረት ኣብ ኩሉ ከባቢታት ኤርትራ ብምዝርጋሕ ቀስ ብቀስ መዓስከራት ጸላእን ዓድታትን ክትቆጸጸርን ቀውምቲ መድብራት ታዕሊም ክትምስርትን ክኢላ። ከምኡ እውን ዕለታዊ እተካይዶም ወተሃደራውን ፕሎቲካውን ንጥፊታት ዝማእክል ኣቃውማታት መስሪታ። እቲ ናይ ምእራም ስራሕ ብቅጻሊ ይካየድ ስለዝነበረ ሓልታት ሰውራ ኣኬባታትን ጉባኤታትን ብምክያድ ፕሎቲካውን ወተሃደራውን ንጥፊታት ሰውራ ንኣብ ትሕቲ መግዛእቲ ዝነበራ ከተማታት ከይተረፈ ክበጸሕ ክኢሉ ነበረ። ኣብ ትሕቲ ጽላኢ ዝነበረ ህዝቢ ምስ ሰውርኡ ብምውዳብ ምስጢራውያን ዋህዮታት ብምቃም ኣብ ኣዲስ ኣብባ ከይትረፈ ንሰውራ ዝሕግዝን ንጸላኢ ዝዳክምን ዘደንቅ ንጥፊታት የካይድ ነይሩ። ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ኣብ ከተማታትን ካልእ ጽላኢ ዝዓስከረሉ ከባቢታትን ምስቲ ሰውራ ተካይዶ ዝነበረት ውግ ኣትን ፖሎቲካዊ ንጥፊታትን ዝተሓሳሰር ኢዩ ነይሩ። እቶም ኣብ ትሕቲ ጸላኢ ዝመሓድሩ ተሓፊፍቲ ትካላት ዝሰርሑ ዝነበሩ ዜጋታት ከይተረፉ ንኩሉ ዓይነት ምንቅስቃስ ጸላኢ ዝነጸሩ ርጠባት ሓብረታታት ንዝምልከቶም ኣካላት ሰውራ የቅብሉ ክም ዝንበሩ ስነድ ሓቂ ኢዩ። ስለዚ ሰውራ ብዛዕባ ጽላኢ ዝህንድሶም ተጸባእቲ ምንቅስቃሳትን ሽርሕታትን ተዳልዮትሎም ብምጽናሕ ሸቶኦም ከይወቅዑ ተፍሽሎም ነይሩ። እዚ ሓያል ውዳብ እዚ እና ሓየለ ምስ ከደ ናይ ምግባር ዓቕሚ ሰውራ እናሰወደ

ስለዝመጸአ ድማ ከተማታት ሓራ ክትገብር ክኢላ። ናህሪ ብምውሳኽ ድማ ኩሎም ግንባራትን መዓስከራትን ጽላኢ ደምሲሳ ምሉእ ኤርትራ ብ24 ግንቦት 1991 ካብ መግዛእቲ ሓራ ኣውጺታ።

እዚ ብሓይሊ ንዝተምንፀ ሉላዊት ሃገር ናይ ምዃን መሰልና ብሓይሊ ንምርግጋጽ ዝዓለምት ሰውራና ዝተወልደትለ መስክረም እምበኣር ንጎበጥትን ገዛእትን ዘንቀጥቀጠትን ናይ ጭቆና ዘውዶም ዘዓለወትን ዕዝዝትን ክብርትን ወርሒ ኢያ። እዚ ውጽኢት መስክረም ዝኾነ ብጅንነት ኤርትራውያን ተቃለስቲ ሰውራ ኤርትራ ዝተረጋገጸ ፍትሒ ንኢትዮጵያን መላእ ህዝባታት ቀርኒ ኣፍርቃ መስተርህት ዝፈጠረ እውን ኢዩ። ምክንያቱ ህዝብታት እዚ ዞባ ካብቲ ዝነበረ ኣስፋሕፋሕን ጨቋንን ስርዓታት ሓራ ኮይኑ ናብ ልምዓትን ምትሕግጋዝን ንክሰግር ባይታ ስለዝተፈጥረ። ናይዚ መርኣያ ድማ እቲ ስርሑ ኣብ ምክልኻል ኣንበጣ ጥራይ ተሓጺሩ ዝነበረ ውድብ ኢጋድ ውዳበኡ ከም ዝመሓየሽ ብምግባር ኣቃልቦኡ ንምፍታሕ ጉዳያት ህዝብታት ቀርኒ ኣፍሪቃ ከም ዝህብ ተገሩ። እዚ ሎሚ ንዕዘቦ ዘሎና ኣብ መንጎ ሃገራት እዚ ዞባ ዝምዕብል ዘሎ ናይ ምቅርራብን ምትሕግጋዝን መንፈስ ድሙቕ ኣብነት ናይዚ ዝተገልጸ ውጺኢት መስክረም ኮይኑ፡ እቲ ኣብ መንጎ ኤርትራን ኢትዮጵያን ሶማልን ቅድሚ ሰለስተ ዓመታት ኣብ ኣስመራ ዝተኸተመ ስምምዕ ሰላምን ምሕዝነትን ምትሕግጋዝን ፡ ከምኡ እውን ምቋም ሓባራዊ ባይቶ ምስ ቀይሕ ባሕሪ ዝዳወባ ሃገራት ዓረብን ኣፍሪቃን ካልእ ጉሎሕ ኣብነት ናይ መስክረም ዘንቀሎ መትከል ሰላም ኢዩ።

ዕድመ ንመበል 60 ዓመት ዝኸሪ ባሕቲ መስክረም ፡ ኣበሳሪት እቲ ንናጸት ኤርትራ ዝወለደ ብራታዊ ተጋድሎ ህዝቢ ኤርትራ!!

ዓወት ክሓፋሽ!!